

idejno uboštvo. To pa se da prepričati samo v svobodnem idejnem boju. Poslanec mora pustiti prilike, da vse točke iznesejo.

Praksa bo pokazala in videli boste, kako gorostasna je stvar, ki naj jo mi s tem poslovnikom sprejmemo. Kajti tega, česar se bojite, ne boste prepričali. Ako mislite, da boste prepričali, da bi se ideje manjšine razširjale, se motite. Ako nam niste dali možnosti, delati v odsekih,

pa nam je ostala skupščina, in ako mislite sedaj, da nam zamašite usta tukaj, pa je še forum, kamor vaša moč ne seza in pred katerim naših idej ne boste mogli zapreti. To je ljudstvo, med katero nam je svobodna pot. (Klic: Govorite skozi onko!) Ne govorim skozi okno, jaz tu samo ugotavljam in povem, da ste vi tisti, ki boste samoupravo s svojim ravnanjem udušili!

proti zvišanju ali uvedbi kake davščine na razsvetljavo, četudi bi pristala na to družba Fala. Smo pa končno za to, da se proračunski

primanjkljaj krije z davkom na avtomobile v svrhu zgradbe novih stanovanj.

Bahun.

Klerikalci streljajo krščanskim socialistom v hrbet.

Ljubljanski hišni posestniki so priredili pod Frelihovim vodstvom in po njegovi maršruti v Ljubljani protestno zborovanje. Na zborovanju so otepali predvsem in posebno po finančnem delegatu, češ, da jim preveč in neupravičeno nabija davke in krči njihove rente.

Hišnim posestnikom seveda takih protestnih shodov ne branimo. Njihova zadeva je, kdaj in kako branijo svoje sicer po ničemer ogrožene pravice in svoboščine. Na tem zborovanju pa smo videli sledeče: Klerikalni poslanec oblastne skupščine, dr. Juro Adlešič, ki je seveda sam hišni posestnik, je na tem zborovanju govoril, pozdravil pridne hišne posestnike in jim zagotovil pomoč cele klerikalne stranke. — Adlešičevega nagovora in njegovih obljub ne moremo šteti med nepremišljene nagovore in njegove obljube posebej ne med konvencionalne fraze.

Zato pa stojimo danes pred sledečo situacijo: tudi klerikalna stranka bo z vsem svojim vplivom podpirala hišne posestnike v boju za odpravo stanovanjske zaščite. In odprava stanovanjske zaščite bo najhujši udarec za vse one, ki so navezani na najeta stanovanja.

V zasmeh in posmeh se je moralo zgoditi, da je nastopil proti stanovanjskim najemnikom poslanec, ki je bil z najemniškimi glasovi izvoljen. Vsaj štejejo krščanski socialisti ravno v Ljubljani največ svojih

pristašev in tvorijo konservativni klerikalci napram njim le neznatno in brezpomembno manjšino. Ljubljanski, z železničarskimi, delavskimi in uradniškimi glasovi izvoljeni poslanec se bo svojim volilcem na ta način revanžiral, da bo izročil svoje volilce na milost in nemilost svobodi hišnih posestnikov.

Ta nad vse trpka in žalostna konstatacija pa nas ne sme in ne more oplahiti. Nadaljevali bomo boj za zmerne najemnine, ker hočemo, da delavec in uradnik ne bosta prezebala z družinami na cesti in za plotom.

Vprašamo pa prav resno krščanske socialiste: Kako opravičujete Adlešičevo izjavo? Zakaj pripravljate stanovanjskim najemnikom največjo nesrečo? Kje je ostal toliko in vedno povdarjani krščanski socializem? Mar ni važnejše, da dobe zaščito delavske in uradniške družine, kakor pa, da bi dobili svobodo hišni posestniki?!

Krščanskim socialistom je dana odločitev: Za stanovanjske najemnike, proti hišnim posestnikom — ali pa za hišne posestnike, proti stanovanjskim najemnikom. Med obema ni kompromisa, med obema ne more biti harmonije!

Adlešičev govor na zborovanju hišnih posestnikov pa kliče vse stanovanjske najemnike, vse delavce in uradnike v skupno fronto za zaščito stanovanjskih najemnikov.

Mednarodni ženski dan.

Ženska sekcija lokalne organizacije SSJ v Mariboru je sklenila, prirediti 27. marca svoj mednarodni ženski dan. Ta dan, ob 3. pop., se bo vršilo v Mariboru, v Gambrinovi dvorani, veliko manifestacijsko zborovanje. Z ozirom na grozečo vojno nevarnost na Balkanu, bo parola ženske manifestacije: Vojna vojni. Od 21. do 27. marca se bo vršil obenem agitacijski teden za pristop žena v našo organizacijo in za pridobitev novih

naročnikov našim delavskim listom. 25. marca se bodo vršili še posebni ženski shodi na deželi, tako v Rušah, na Muti, Guštanju, Prevaljah, Ptujju, Sv. Lovrencu, itd. O prireditvi mednarodnega ženskega dneva in tedna bo te dni sklepala tudi Zveza delav. žena in deklet v Ljubljani.

Vsem zavednim ženam ključemo: Na delo za čim dostojnejšo proslavo ženskega socialističnega dneva!

Iz seje finan.-gospodarskega odseka mestne občine mariborske.

Veliki župan je odobril proračun mestne občine mariborske, s spremembo, da državni uslužbenci ne plačajo, na podlagi finan. zakona za l. 1926-27, državnih in avtonomnih doklad, t. j. pri nas takozvana gostščina. Da li je to sigurno, ali ne, da so državni nameščenci res oproščeni občinskih doklad, je še sporno in se bo mestna občina pritožila na ministrstvo in eventualno na državni svet. Za sedaj pa mora mestna občina s tem računati, vsaj dokler ne bo ta zadeva definitivno rešena. Mestno knjigovodstvo je izračunalo, da bo vsled tega izpadlo iz določenega proračuna (10odstotna gostščina, ne pa tudi kanalsčina in vodarina) okroglo 700.000 Din.

Naš »narodni« blok je sedaj v precej neprijetnem položaju, ker mora iskati novo kritje. Gospodje so nam pripovedovali, da imamo 360.000 Din prilivov, ki bi se naj deloma porabili za prorač. primanjkljaj, in so zato pri proračunski seji stavili predlog: ostanek 150.000 Din se krije iz prebitkov lanskega leta. Sedaj pa pravi dr. Jerovšek, da nimamo nobenega prebitka in da je proračun ostal za 120.000 D nekrit! Tedaj bi znašal novi proračunski primanjkljaj skupno 820.000 Din! —

Da bi se razlika izravnala, zato ima g. Jerovšek več predlogov in sicer:

1. Vsem držav. uslužbencem se zviša vodarina in kanalska pristojbina za toliko, kolikor bi oni manj plačali vsled oprostitev od gostščine. Razen tega je referent za to, da se vse podpore sistirajo, kar bi vrglo 180.000 Din.

2. predlog, ki ga priporoča zlasti Primer, je ta, da se obdavči električno silo, kar pa mestna občina brez dogovora s Falo ne more storiti.

3. je predlog mestnega knjigovodstva, da se uvede posebna naklada na vino in sicer 1 Din od litra, kar bi dalo 1.400.000 Din.

Jaz sem podal izjavo, da ne bomo socialisti pod nobenim pogojem dovolili, da se nadaljuje s staro prakso nalaganja davkov, zlasti ne na glavne življenske predmete, in sicer na vodo, luč in zrak. Zato smo proti temu, da bi se zvišala vodna pristojbina tudi samo pri državnih nameščencih, ker bi to bilo silno nemoralno. Saj je vendar jasno: Če so ti nameščenci enega davka prosti, so pač prosti in se ne more tu nobenega ukiniti, ne glede na to, ali bi bili taki predlogi tudi sploh izvedljivi. Ravno tako pa smo tudi

Narodno strokovna zveza je imela svoj ustanovni občni zbor.

Občni zbor je seveda navdušeno potekel. Pritrjevali in odobrvali so vsi in vsemu kar vprek. Bohinjčev referat je bil nad eno uro dolg, soglasno sprejeta in gromko odobravana resolucija pa malo krajša. Rudolf Juvan se je spominjal jubilejev, dvajset in tridesetletnih, spomnil se tudi socialne politike in drugih problemov. Delegatov je bilo čuda, tudi SDS je pozdravila po Zebalu to novorojeno življenje. Da, sam gospod Zebal je pozdravil delegate in jim želel uspeh in korajžo. V konkurzu se firma spremeni, pa gre kupčija naprej. — Brez drugih nesreč, le prvih in drugih prednikov, prvih in drugih tajnikov so izvolili malo preveč. Da je gospod Juvan tudi v novi firmi tihi družabnik in prvi predsednik, se razume samo ob sebi. In gospod Tavčar drugi, Joža Bohinjec pa prvi tajnik, kdo bi to še posebej omenjal. Nova Pravda bo izhajala dalje in prinašala Jutrove slike. Za plačilo dolgov pa se bodo pobotali z demokrati, kadar bo nanesla potreba. Narodni socialisti so se torej strokovno ujedini, politično tudi. Prav in dobro so jo pogodili in prav so naredili. — Nova ideologija, novo hotenje bo prišlo v njihove glave. Celo to, da je bilo že v redu in prav, ko je Žerjav stresel enkrat Tavčarja za ušesa in poslal nepokorneža v Vukovar med izgnance in izobčence. Narodnost je z ustanovnim občnim zborom rešena, narod, ubogi narod pa bo še naprej trpel in krvavel.

Proletarski grobovi. Zvezo češko-slovaških Delavskih Telovadnih Jednot v Pragi, matico naših D. T. E. »Svobode«, sta zadela sredi priprav na II. čl. Delavsko Olimpijado dva nenadomestljiva udarca. 12. febr. tl. je umrla v starosti 47 let nje prva načelnica ženskih odsekov sodružica Žofija Hummelhansova in 20. febr. je preminul star tudi komaj 47 let načelnikov namestnik sodrug Fr. Kejzlar. — Sodr. Hummelhansova, soproga staroste Zveze D. T. E. Č. s. Hummelhansa, rodom iz Prage, se je posvetila vzgoji ženskih odsekov DTE, je vodila I. Delavsko Olimpijado v Pragi l. 1921, vodila znane pohode članic DTE v Lipsko in Pariz in delovala zlasti mnogo v številnih izobraževalnih tečajih in vadiateljskih šolah DTE. — Sodrugi Kejzlar pa tudi nam Slovincem ni neznan. On je pozdravil na II. Vsedelavskem zletu v Mariboru naše tam zbrano delavstvo in ga že tedaj vabil na letošnjo olimpijado. V Zvezi DTE je bil duša tehničnega odbora in njen podnačelnik. Bil je tudi blagajnik Nakupovalne zadruge DTJ v Pragi. Urejal je razne Zvezine liste, bil član tehničnega odbora hucerske športne Internacionale, bil v Lipskem in Zürichu, videli smo ga v Frankfurtu a. M. l. 1925 — sploh nobene akcije DTJ ni bilo brez njegovega sodelovanja. — Zvezi DTJČ. izrekamo svoje najiskrenejše sožalje, sodruga pa bomo ohranili v najlepšem spominu. C. K.

Brezposelni — lenuhi. Da so brezposelni lenuhi, to trditev smo bili do sedaj vajeni slišati samo iz ust presitih treburharjev. Da je pa mogoče to grdo žalitev naših brezposelnih slišati s strani »delavskega socialističnega voditelja«, tega najbrže še ni bilo do sedaj pod-božjim solncem, odkar svet obstoji. S to kuriozitetu v delavskem pokretu se lahko pobahamo samo mi srečni slovenski delavci. Zgodilo se je namreč, da je Delavska zbornica tudi preteklo zimsko obdobje razdelila pri nji včlanjenim strokovnim organizacijam primerne vsote za podpore brezposelnim. Tako je bil določen tudi znesek 5000 Din »Naprejevim« KDZ odnosno njenim strokovnim sekcijam z istim namenom. Čez nekaj časa je menda zahtevala Del. zbornica, ali ne vem kateri urad, kakor od vseh drugih organizacij, tako tudi »Naprejeve« obračun, oziroma izkaz o uporabi de-

narja določenega za podpore brezposelnim. In kaj mislite, da je voditelj dotične organizacije rekel, da bo odgovoril dotičnemu uradu, ki je ta izkaz zahteval? Da njegova organizacija nima denarja za — lenuhe. Tako torej, vi številni brezposelni, zdaj pa veste, kaj ste. Ob priliki bo pa treba, da na ta kompliment tudi primerno odzdravite. Jaz sem že s tem, da sem te junake, ko sem iz njihovih ust to slišal, za vedno zapustil. — Bivši bernotovec.

Olajšave pri plačilu davčnih zaostankov. Finančna delegacija objavlja, da je minister za finance z naredbom 24. febr. tl., št. 22.474 dovolil za plačilo davčnih zaostankov iz prejšnjih let sledeče olajšave. Ako zaostanek presega vsoto enoletnega predpisa, mora davčni zavezanec v letu 1927 plačati eno četrtino vsega davčnega zaostanka; ako znaša zaostanek nad tri četrtine, a ne presega enoletnega predpisa, bo plačal v letu 1927 eno tretjino; ako je zaostanek večji od polovice, a ne presega treh četrtin, se plača v tekočem letu polovica, ako je pa zaostanek večji od ene četrtine, mora biti celotno poravnano v letu 1927. Primerja se zaostanek po stanju z dne 31. dec. 1926 in predpis za to leto. V smislu te odredbe odgojeni deli zaostankov dopjevajo v plačilo v terminih, ki veljajo za plačevanje tekočih davkov. Le ako ves zaostanek ne presega ene četrtine enoletnega predpisa, ga mora davčni zavezanec celotno plačati takoj. V primerih očitne nevarnosti smejo davčni organi izjemno od teh določb izterjati takoj ves davčni zaostanek. Kar se pa tiče tekočih davkov in dospelih obrokov zaostankov pa je gospod minister z isto naredbom naročil, da naj se najenergičnejše izterjavajo in prepreči kopičenje novih zaostankov.

Ljubljanski velesejem — uradno priznana razstava. Minister trgovine in industrije je priznal VII. ljublj. vzorčni velesejem od 2. do 11. julija in II. pokrajinsko razstavo od 10. do 19. septembra kot uradno priznani izložbi. Zato imajo predmeti, razstavljeni na teh razstavah, pravico uživanja prvenstva v smislu §§ 90, 107 in 113 zakona o zaščiti industrijske svojine.

Sejem krzna se bo ponovno vršil dne 21. t. m. na velesejmu v Ljubljani. Zadnji letošnji krznarski sejem meseca januarja je bil zelo ugoden in so oni lastniki kož divjih živali, ki so jih zaupali v prodajo Lovski zadrugi ali Velesejmu, svoje blago prodali povprečno za 100 D pri koži dražje kot sicer raznim prekupcem. Kdor ima še kaj takega blaga, naj ga nemudoma pošlje v Ljubljano na velesejem. Za kupce je poskrbljeno.

Podporno društvo železniških uslužbencev v Ljubljani. Občni zbor z dne 27. februarja tl. je sklenil, da se od 1. aprila tl. poviša mesečna članarina aktivnim članom in po novem zakonu vpokojenim članom na 6 Din. Ostali vpokojenci plačujejo dosedanja članarino 3.50 Din in imajo pravico do najvišje odpravnine. Glasom sklepa se člani, ki niso plačevali 1 in 2 Din mesečno oproščeni plačevanja članarine in dobe odpravnino po sledečem: Če so plačevali po 1 Din dobe 1500 Din, ako pa po 2 Din, dobe 2000 Din. Po istem sklepu je dovoljeno članom, ki plačujejo 3 Din, da zvišajo in doplačajo na 3.50 Din. Odpravnina pa znaša mesto 2500 Din tačas 4000 Din. Pisarna se nahaja na Friškovicu št. 3 v Ljubljani.

Amerika. V ponedeljek 14. tm. ob pol 8. uri zvečer priredi prosvetni odsek Del. zbornice v Ljubljani, v mestnem domu zanimivo predavanje o današnji Ameriki. Predavanje spremlja mnogo lepih, koloriranih skioptičnih slik.

Za tiskovni sklad so darovali: Kraj. org. Zagorje 100 Din; istotam so na nedeljskem sestanku zbrali agilni sodrugi 60 Din. Skupaj 160 D.

Seja del.-km. športne podzveze »Svobode«.

Sklicujem sejo del.-km. športne podzveze »Svobode« za soboto, dne 12. marca 1927 ob pol 8. uri zvečer v prostorih centralnega tajništva »Svobode« v »Delavskem domu« v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Smernice za delavski šport v pomladni sezoni.
2. Akcija za nastop reprezentance delavskih športnih klubov Slovenije (odnosno tudi Zagreba) z reprezentanco inozemskih delav. klubov za časa vsedelavskega izleta v Ljubljani (Binkošti). Predsednik.

Ljubljanskim sodrugom.

Gradbeni odsek Delavskega doma »Svoboda« v Šiški priredi 3. aprila veliko delavsko tombolo v Ljubljani, na Kongresnem trgu, ob 3. pop. Tablice za tombolo se dobe v vseh trafikah. Sodrugij posetite tombolo, ker lahko zadenete: kot 1. dobitnik najfinjšo spalnico, kuhinjsko opravo, moško kolo, dobrorejen prašič od 100 kg, najfinjšo blago za obleko, 1 zaboj kave znamke »Proja«. Potem še 200 drugih dobitkov v vrednosti 10.000 Din.

Pomagajte nam, zgraditi Delavski dom, zahtevajte povsod tablice za tombolo! Vsak sodrug in sodružica mora imeti tablico za prvo delavsko javno tombolo. 3. aprila vsi na tombolo »Svobode« Šiška.

Maribor.

1. delavsko kolesarsko osrednje društvo za Slovenijo v Mariboru vabi svoje izvršujoče in podporne člane k svoji nedelji, dne 13. marca ob pol 2. popo., v društvenem lokalu »Zlata krona« (Holzknecht), Vetrinjska ulica, se vršečem občnem zboru. Moralna dolžnost vseh članov je, da se sigurno tega zbora udeležijo. Posebna vabila se ne razpošiljajo. Odbor.

Celje.

Cigu — miğu. Vprašanje občinskega sveta postaja zagonetna reč, ki da misliti, da se merodajni krogi igrajo s to stvarjo »tululc«. Pretekli teden so časopisi poročali, da je nedelavni občinski svet razpuščen in »Slovenec« je celo vedel povedati, da ima gerent nalog v najkrajšem zakonitem roku razpisati volitve. Dejstvo pa je, da dekret o razpustu ni še priromal v Celje, pač pa je prirajal odlok velikega župana, ki podaljšuje občinski provizorij do 31. marca. Ne vemo, ali je ta ponovni odlok izdal prejšnji, ali sedanjí veliki župan, vsekakor bi pa bilo interesantno vedeti za vzroke, ki so zabremzali že napovedani razpust občinskega sveta, ki že pol leta nič ne dela. Na magistratu leži cel kup važnih zadev, ki čakajo na rešitev, gospodom pa, ki v Beogradu vedrijo in oblačijo, se nič ne mudi odpraviti nezakonito stanje, ki vlada v celjski mestni hiši. Zato je nevolja davkoplačevalcev, ki je v očigled tega cigu—miğu vsak dan večja, popolnoma upravičena. Naredite torej kar je treba, da pride v mestni hiši do reda in dela!

Krajevni medstrokovni odbor ima v torek, dne 15. tm. ob pol 8. uri zvečer v gostilni »Jelen« na Kralja Petra cesti, važno sejo. Udeležba članov dolžnost.

Podružnica »Svobode« sklicuje za v pondeljek 14. marca ob 7. uri zvečer redni občni zbor v gostilni pri »Jugoslovanu« v Gaberju. Člani, ki so s članarino v zaostanku naj isto pred občnim zborom poravnajo.

Društvo stanovanjskih najemnikov v Celju bo imelo svoj redni letni občni zbor v četrtek, dne 24. marca 1927, ob 8. uri zvečer, v Narodnem domu v Celju, s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika lanskoletnega občnega zbora; 2. Poročilo društvenih funkcionarjev; 3. volitev 10 članov odbora; 4. volitev 3 pregledovalcev računov; 5. slučajnosti. K obilni udeležbi vabi vse svoje člane odbor.

Za kratek čas. Nad predavanjem »Svobode«, ki se je vršilo v »Celjskem domu« so bernotovci, ne vem kaj bi jim rekli, »proglasili« bojkot. Ker pa je na njih strani vendar še par pametnih ljudi, ki so se predavanja

udeležili, so proti tem »vedli« preiskavo. Ne vemo sicer, kako je »čeka« funkcionirala, vendar smo mnenja, da so sodrugij, ki so prišli pred preki sod, postali še bolj pametni.

Izjava enkrat za vselej. Celjski »Naprejevski« kolovodje so začeli uganjati proti meni zahrbtno gonjo — prav po istem znanem vzoru, s katerim so napadli in še napadajo mnoge sodruge — s hudobnim namenom, mi na ta ali oni način kakorkoli škoditi. Posebno jim je v želodcu moja služba in delovanje pri borzi dela, o čemur se razpihujejo v »Napreju«. Izjavljam, da se ne bojim kar se tega tiče, prav nobene kritike, da ne bom pa dajal pisarenju v omenjenem listu proti meni niti toliko važnosti, kolikor se daje pocestni figi in to še posebno vse dotlej, dokler se junaki »načela javnosti« pod njihove pamflete ne podpišejo. Glede mojega poročevanja v »Delavsko politiko«, ki jim je tako neljubo, pa ta-le odgovor: Le nergajte, oslovski glas ne sega do nebes! V. Komavli.

Studenci pri Mariboru.

Občni zbor kraj, org. SSJ Studenci. Na članskem zborovanju dne 5. marca je bilo sklenjeno, da se bo dne 12. marca tl. ob pol 8. uri zvečer vršil v klubovih prostorih gostilne Majhenič 20. občni zbor krajevne organizacije SSJ v Studencih. Dnevni red je sledeči: 1. Prečitanje zapisnika zadnjega občnega zbora in volitev dveh zapisnikarjev in dveh overovalcev za občni zbor. 2. Poročilo predsednika, blagajnika, zapisnikarja in kontrole. 3. Volitev novega odbora. 4. Poročilo o političnem položaju. 5. Raznoterosti. — Vabimo vse sodruge in sodružice, da se občnega zbora točno in zanesljivo udeležijo. — Kraj. odbor SSJ.

DTE »Svoboda« priredi v nedeljo, dne 13. marca ob pol 3. uri pop. slavnostno preselitev iz dosedanjih društvenih prostorov pri Majheniču, v lastno zgradbo in vabi vsa delavska društva, vse sodruge in sodružice, da temu slavju prisostvujejo. — Odbor.

Podružnica DTE »Svoboda« Studenci pri Mariboru ima dne 14. in 15. maja tl. slavno otvoritev prvega Telovadnega Doma v Jugoslaviji, v to svrhu prosimo vsa društva in posameznike, kateri so prejeli od nas okrožnice z sliko, da nam v najkrajšem času blagovolijo naznaniti, radi izdelave programa, ako se udeležijo, kaj bodo peli in telovadili dne 14. in 15. maja in obenem naročijo spominke žeblice.

Škofja vas pri Celju.

V naši občini je prebivalstvo večinoma ubožno, ter se preživlja z delom po tovarnah in raznih podjetjih. Kot delavci smo organizirani v socialistični stranki Jugoslavije, kar se pa tukajšnjim klerikalnim mogočnejšem ne dopade, kateri smatrajo našo stranko za nepotrebno, kot se je izrazil neki zagrižen klerikalec. Delavci! kako nam je potrebna krepka organizacija se vidi baš iz delovanja občinskega odbora tukajšnje občine, v katerem imajo odločujočo besedo klerikalci. Ako je siromašni delavec na stara leta onemogel, ter postane za delo nesposoben in prosi občino za podporo, dobi jo pa le po večkratni prošnji, na mesec 12.5 Din. Seveda so tudi izjeme, toda to je druga stvar, ki jo bomo še pojasnili. Sploh vladajo, odkar imajo odločilno besedo v občinskem odboru klerikalci, v občini neznosne razmere. Niti svojih nameščencev — občinskih — kateri so znani vsled svoje marljivosti, ne plačujejo časa primerno. Tako ima obč. sluga — čujte in strmite — 500 Din mesečne plače! Skoro ni kraja, kjer bi bili klerikalci tako nasilni kot pri nas. Posebno se odlikuje po milosti »samostojnežev« neki bivši župan ter njegov »adjutant«, katerima je naša stranka trn v peti. Ker vidita, da je ljudstvo sito slabega gospodarstva, ter jih zapuša (pri zadnjih volitvah so izgubili 130 glasov), se na vse načine trudijo, da bi slabo gospodarstvo naprtila drugim strankam. Gospoda, nikar se ne trudita, nič ne pomagaj, ljudstvo vas dobro pozna in pozna vaše delovanje v praksi. Glede slabega gospodarstva v občini, radi ka-

terege občani obsojajo klerikalce, stavimo omenjenima gospodoma sledeča vprašanja: 1. Kdo je denunciral občinskega odbornika, pristaša socialistične stranke, ker se je slednji pri občinski seji nekoliko nerodno izrazil, da se ima slednji zagovarjati pred sodiščem? 2. Kdo je kriv, da je »Krajni šolski svet v Vojniku«, kjer ima večino klerikalna stranka, predložil občini Škofjavske zadnje dve leti skoro za 100% višji šolski proračun, kot »Krajni šolski svet v Ljubčani« pri istih razredih, kjer so klerikalci v manjšini; čeprav se niso na nobeni šoli vršila znatnejša popravila? 3. Kdo je kriv, da smo v letu 1926 dobili od cerkveno konk. odbora pozdrav in obliki poštnih položnic z tako visokimi številkami, da kar je revnejših slojev, ni zmoglo te svote, ter bo raditega hodil birič okrog njihovega doma? 4. Gospoda, bivšega župana, pa vljudno vprašamo zakaj ni uporabil denarja določenega pri občinskem proračunu za popravilo in vzdrževanje občinskih cest, za kar je bil namenjen in so ga tudi davkoplačevalci plačevali, čeprav je videl, da občani vozijo do kolena po blatu, ob koncu leta se je pa hvalil, češ, toliko sem prihranil za občino! Posledice se vidijo sedaj, ko ne more nikdo več voziti po obč. cestah. Na ta vprašanja vam zatiran delavec in kmet odgovori pri prihodnjih volitvah s krogličico v roki, ko vam bo zaklical: Dosti je vsega dela, mi se zavedamo kam spadamo, ako hočete še v bodoče tako gospodariti, kot doslej, potem pobirajte občinske doklade samo od klerikalcev. Delavec in kmet bo vržel svojo krogličico naravnost v socialistično skrinjico. — Več zavednih delavcev.

Kranj.

Koncem meseca februarja smo pri nas poleg številnih vabil na razne nepotrebne pustne veselice imeli tudi priliko čitati vabilo na javni shod, ki ga je sklicalo društvo drž. uslužbencev z dnevnim redom: stanovanjsko vprašanje. Referent na tem shodu, g. ravnatelj Kočnik, je takoj uvodoma omenil, da bo s 1. novembrom t. l. potekla veljavnost sedanje zaščite najemnikov. Kot posledico tega imamo v Kranju baje pričakovati, da bo približno 10 najemnikov na cesti, ker toliko stanovanj je potrebnih v Kranju. Temu bi pa mi odločno oporekali. G. ravnatelj namreč ne pozna strašnih stanovanjskih razmer delavskega sloja. Tudi v Kranju stanujejo delavske družine, stisnjene v luknjah, po kleteh in podobno, kar v nobenem slučaju ne more veljati kot človeško stanovanje. Radi tega je že danes v Kranju treba najmanj 50 stanovanj.

Kot odpomoč stanovanjski mizeriji je referent navedel potrebo zidanja stanovanjskih hiš. Toda kdo naj bi zidal? Država ne bo. Zidala naj bi torej občina. G. ravnatelj je pa omenil, da občina iz tekočih dohodkov ne more zidati in s posojilom pa da je za občino težavna stvar. Pa končno, če bi mestna občina sezidala hišo z 10—15 stanovanji, bi bilo to za Kranj neprilichno, češ, ljudje niso pri nas še navajeni skupno stanovati! . . . Zatoraj, ne preostane drugega, kakor seči po samopomoči in upostaviti stavbno zadrugo, kakor so jih upostavili v Ljubljani, in katero naj bi mestna občina izdatno podprla. Navzoči občinski odborniki so bili tudi pozvani, da izjavijo, v koliko je mestna občina pripravljena zadrugo podpreti. Občni odbornik dr. Semrou in pa dr. Sabothy sta izjavila, da je mestni občinski svet svojčas sklenil sezidati eno hišo z 10 do 15 stanovanji. Ta predlog da je pa gradbeni in finančni odsek zavrnil z motivacijo, da taka stanovanjska kasarna za Kranj ne bi bila pripravna, ker ljudje niso vajeni stanovati po več družin skupaj, ki se včasih pripravljajo in bi nazadnje mestna občina morala nastavitv v taki občinski stanovanjski hiši še kakega stražnika, ki naj bi pazil na mir in red itd. Tudi finančne težave so navedli gospodje iz teh dveh odsekov kot izgovor. Pa občinski mestni svet

vseeno skrbi za brezstanovalce. Kupuje stavbni prostor, ki ga bo po primerni ceni prepustil snujoči se zadrugi. Vrh tega je mestna občina pripravljena prevzeti jamstvo pri Mestni hranilnici za eventualno posojilo zadrugi, izvesti hoče tudi kanalizacijo in napeljati razsvetljavo ter vodovod.

Tako so torej gospodje gruntali med seboj, kako bi se na najcenejši način rešili stanovanjske kalamitete, ki bo tudi Kranj zadela z ukinitvijo stanovanjske zaščite. Več kot gotovo je, da mi delavci pozdravljamo vsako zadrugo misel in pa tudi ustanavljačo se gradbeno zadrugo v Kranju. Eno pa moramo vseeno ob priliki kranjske zadružne stanovanjske akcije povdariti. S tem, da mestna občina vsestransko podpre zadrugo, ni še absolutno zadostila v stanovanjskem vprašanju svoji nalogi. Poleg sezidane stanovanjske kolonije (10—15 hišic) je še nujno treba, da mestna občina še obnovi že anulirani dotični sklep mestnega sveta ter sezida svojčas projektirano stanovanjsko hišo. Da to ni mogoče, ne drži. Poleg različnih stavbnih zadrug v Ljubljani je zidala tudi mestna občina ljubljanska in bo še zidala. Vsekakor je boljše, da se napravi taka institucija potom amortizacijskega posojila, kakor pa da bi mesto Kranj ostalo ob priliki rešitve tako eminentno važne socialne zadeve popolnoma pasivno. Pa tudi tekoča sredstva za zidavo stanovanj je mogoče dobiti. Za recept naj služi dunajska občina, ki zida stanovanjske hiše s 400—1500 stanovanji in je našla za to kritje. Naš tozadevni nasvet je, da naj se za tak izdatek vzame tam, kjer je mogoče vzeti, t. j. pri imovitih. Da bi pa ubogi izmozgani javni in državni uslužbenec, delavec in obrtnik vso težo rešitve stanovanjskega vprašanja vzel na svoje šibke rame, to vendar ne gre. Takim namenom ne more služiti niti zadrugništvo. Samo ob sebi razumljivo je, da odpade ona famozna trditev, češ da ljudje niso vajeni stanovati v večjih stanovanjskih hišah. Niso vajeni toliko časa, dokler jih ni. In končno, mestu Kranj se nahaja v sredi civilizirane sveta in njegovi prebivalci niso nobeni divjaki. Ljudje niso bili svoj čas vajeni ne železnic, ne aeroplanov, ne elektrike in radija itd., pa so se vendar radi privadili. Mi torej upravičeno upamo, da se bodo najemniki v Kranju celo hitro akomodirali tudi v večji stanovanjski hiši. Da hoče mestni svet iti na roko z upeljavo vodovoda, razsvetljave, napravo kanalizacije, ne zadoštuje. Ali ni to itak že dolžnost vsakega občinskega odbora, da tozadevno skrbi v občini? Sicer pa, zakaj naj bi bil mestni svet tukaj, če se ne bi poleg tekočih upravnih poslov hotel lotiti tudi drugih takih in podobnih socialnih nalog?

Zagorje ob Savi.

Tukajšnja podružnica »Svobode« je imela 6. marca tl. v Zadrugi dvorani na Lokah ob 3. uri popoldan svoj 7. redni letni občni zbor, na katerem je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Krečan Joško, namest. Jerin Leopold, tajnik Kovač Franc, namest. Kovač Franc mlaj., blagajnik Priman Ferdo, namest. Šterben Viki, podblagajnik Guzarj Adolf. Odborniki: Pric Avgust, Arh Jurij, Vozelj Alojz, Regamin Rudi; pregledniki: Rakar Leon, Ule Anton; knjižničarji: Ule Anton, Mrvek Minka. Gospodar Medvešek Josip. Ob enem se tudi zahvaljujemo sodr. Arhu za njegov poučni referat, ki ga je napravil na občnem zboru o naši kulturni organizaciji. Tukajšnji dramski odsek »Svobode« gostuje v nedeljo 13. marca tl. v Hrastniku v dvorani gosp. Logarja z igro »Moč uniforme«. Pevske točke spremlja godbeni orkester pod vodstvom gosp. Ravnikarja. Za obilen obisk se priporoča odbor.

Leste.

Podruž. Saveza Metalških Radnika Jugoslavije v Lescach se obrača na vse strokovne podružnice, politične, kulturne in gospodarske organizacije, kakor tudi na sodruge in sodružice.

GASPARI & FANINGER, MARIBOR

TOVARNA TRIKOTAŽE IN PERILA. — TELEFON INTERURB. 308

ce, prijatelje in prijateljice, da jej pomagajo z dobrohotnimi prispevki zgraditi Delavsko kmetijski dom v Lescah. Cenjeni sodruzi in sodruzi! Delavsko gibanje pri nas se je le prepočasno razvijalo, nezavednih delavcev in kmetov je bilo tukaj dosti in preveč, zato so bili tudi hudo izrabljeni od raznih venjetečev in od trgovcev, tako od domačih, kakor tudi od tujih. Končno smo začeli tudi pri nas pridno delati za delavsko kmetijski pokret, in baš to razne meščanske stranke zelo boli. Ustanovili smo svoje organizacije in podružnico kulturne organizacije »Svobode«, kar pa nasprotnikom noče v slavo, da moreta priprosti delavec in kmet pristopiti k takim organizacijam in nam zato delajo vse mogoče težave. Olajšal bi nam pa zlasti delo lastni strokovni dom, zato smo se odločili, da gremo na delo za zgradbo svojega lastnega Doma, da imamo potem mir in nismo več odvisni od drugih. In obdržimo si mladino, ki sedaj pohaja v razne meščanske stranke, in vsi se bodo bolje zanimali za socialistično delavski in kmetijski pokret. Kakor vidimo, nam je to zelo potrebno. Na vsak način je naša naloga, mladino vzgojiti, da pridemo k cilju, do katerega vsi stremimo. Našim delavcem in kmetom pa polagamo na srce, da nas pridno podpirajo, da bomo storili vse, kar je v naših močeh za naše gibanje in za novi proletarski rod. Istotako je pa potrebno, da nas podpirajo tudi somišljeniki iz cele Slovenije. Obenem naznanjam, da naj vsak kmet in delavec svoje življenske potrebščine kupuje v delavskih zadrugah, ker je to naša dolžnost, da podpiramo naše. Odkar smo ustanovili konzumno društvo v Lescah, pa se je marsikdo jezil, kar je pa naravno. Vendar se nam pa zdi, da so naši delavci in kmetje večinoma pozabili na svoj konzum in kupujejo zopet pri najhujših delavskih in kmetijskih sovražnikih in izkoriščevalcih, mesto da bi še naprej podpirali svojo lastno zadrugo. Zato opozarjam vse zadružnike, kakor kmete in delavce, naj se bolj zanimajo za svojo lastno zadrugo in korist.

Kropa.

Podružnica Del. tel. in kult. zveze »Svoboda« v Kropli ima v nedeljo, 20. marca 1927, ob 2. uri pop., v društvenih prostorih svoj 1. redni letni občni zbor, s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika ter kontrole. 2. Poročilo enot. 3. Volitev novega odbora. 4. Razno. — Radi važnosti tega občnega zbora je dolžnost vseh članov, da se istega gotovo in točno udeležijo. Opozorjamo članke na člen 19. društvenih pravil, kateri se glasi: »Glasovalno pravico imajo le člani, kateri so plačali članarino zadnjega meseca pred občnim zborom«.

Velenje.

Letošnja krajevna skupščina združenih bratovskih skladnic v Velenju se je vršila v nedeljo 27. febr. 1927 in je bila zelo zanimiva. Posebno pri 3. točki, poročilo o letnem poslovanju in odobrenju računskega zaključka za leto 1926. Pri tem se je vršila najhujša debata glede Zabukovške

bolniške blagajne, ki ima od lanske jeseni to smolo, da dela s precejšno izgubo, dočim dela velenjska s precejšnjim dobičkom. Tu se je večina velenjskih delegatov postavilo na preodločno stališče, da se mora Zabukovca ločiti od velenjske bratovske skladnice, in začeti s svojim lastnim gospodarstvom in da je vsega tega krivo delavstvo samo in pa tamkajšnji zdravnik dr. Jošt v Žalcu! Ne bom ravno trdil, da sta delavstvo, odnosno zdravnik kot taka čisto nedolžna, v glavnem pa tiči po mojem mnenju vzrok v rudniški upravi sami, ki zelo malo gleda na higijeno, ali pa čisto nič. Rdnik obstoja že nad 70 let, 13 let je že pod državno upravo, pa še do danes nima rudnik vodovoda, še manj pa kopalnico, tako da morajo nekateri rudarji hoditi nad dve uri daleč umazani in mokri do doma; doma se pa tudi ne morejo skopat tako, kot bi bilo treba. In zraven so kriva tudi slaba stanovanja. Tu tiči glavni vzrok in tega se v Velenju ni dosti upoštevalo. Zraven tega se imamo še zahvaliti nekemu krščanskemu socialcu, ki je zahteval od rudarkega glavarstva v Ljubljani, naj se Zabukovca loči od velenjske skladnice in še to z ne vem kakšnimi podpisi dveh delegatov, ki sta pred celo skupščino izjavila, da dotičnega akta nista podpisala. Temu gospodu je vse eno, plačuje delavstvo 35 ali 55 Din mesečnih prispevkov, samo da bi bila krava bliže. Zatorej Vas pozivljam rudarji, obračunajte z ljudmi, ki Vam obežajo par dinarjev podpore, na drugi strani nam pa gredo tisoči rakom žvižgat! in vrnite se zopet na pot po kateri ste hodili pred leti, to je v socialistično stranko Jugoslavije in pa v strokovno Zvezo rudarjev Jugoslavije. — Rudar.

Blistrca ob Dravi.

Malo kdaj imamo priložnost, da čitamo kaj s tega kraja. Najprej moram omeniti, da imamo pri nas nekaj tovarn, v katerih pa vlada tak nered, da je človeka sram, gledati takšno brezpravnost.

Najprej bi omenil »Parno žago« g. Drag. Kobi. Tu se dela dnevno 10 ur. Kar se tiče plačevanja nadur, seveda g. Kobi sploh noče nič slišati in vedeti. Kar se pa tiče obratnega zaupnika, pa sploh nima nihče pojma, za kaj naj bo in kako, ker tukajšnji delavec sploh ne ve, da je tudi on človek, da tudi njemu dobro dene več prostega časa in da so tukaj zakoni v njegovo zaščito; on ne premisli, kako po ceni prodaja svojo edino imetje, svojo delovno moč, da delodajalec na njegov račun brezskrbno živi, on, delavec, pa strada in propada.

Druga je »Lesna industrija« g. Mirka Gorišek iz Ruš. Ta g. Gorišek je v okolici vsem znana oseba, posebno zaradi svoje velike narodnosti; njegovo geslo je: »vse za narodnost, vse za narod«, a njegovi delavci stradajo kruha. Zakaj? Zato, ker se narodna ljubezen njihovega delodajalca ustavi pred vrati njegove lastne tovarne. G. Gorišek je že pozabil, da njegovi delavci delajo mesec za mesecem dnevno samo 7 ur. Kar se pa plače tiče, me je skoraj sram, da bi to omenil.

Urna mezda je 3 do 4 Din, v 7. urah 21 do 28 Din! S tem naj delavec preživi pet- do osemčlansko družino! Pa to še ni vse. Še več se godi, o čemur pa g. Gorišek ni poučen. Tu se delavec takoj brez vsake odpovedi odpusti in sicer kar sredi dneva. Vzroki so čisto enostavni. Če delavec g. mojstru ni všeč, ajde, in je že zunaj! In če slučajno kaj reče o hrani pri g. mojstru, pa je v soboto brez pardona na cesti.

Potem imamo še »Tovarno bučnega olja«, g. barona Rosmanita. Pa tudi tukaj ne poznajo šurnika. Dnevno se dela 10 do 12 ur. Največ in skoraj vse delo se opravi s kaznjenci, ki se dobe bolj po ceni in delajo v senci bajonetov, ki baronom in grofom od nekaj zelo u-gajajo.

Mi delavci te okolice imamo samo še eno upanje, in to je: upanje v Delavsko zbornico. Zato se obračamo do naše edine zaščitnice Delavske zbornice, da nas reši našega bednega položaja. Prosimo Delavsko zbornico, da intervenira glede osemurnika pri tukajšnjih podjetjih, da bo vsaj v tem vladal red. — Za danes dovolj. Prihodjič več.

Prizadeti delavci.

Ruše.

Občni zbor podružnice Splošne delavske zveze Jugoslavije se vrši dne 13. tm. ob 3. uri popoldan v gostilni Erhatic z običajnim dnevnim redom. Delavci iz tovarne za dušik, udeležite se občnega zbora polnoštevno.

Kultura.

O Zofki Kveder-Demetrovičevi, znani slovenski pisateljici, ki je svoj čas tudi v našem delavskem pokretu s peresom aktivno delovala, in ki je pretečen mesec umrla v Zagrebu, je napisala v graški »Arbeiterwille« od 27. febr. njena dolgoletna, osebna prijateljica, pisateljica in socialistka, Marta Tausk, prekrasen nekrolog, vreden, da se uvrsti nekoč v zbirko študij o Zofkinem življenju, kadar se bodo nameravala izdati njena zbrana dela, kar bi bilo potrebno. Članek ima tale značilen konec: »Katera je prava Zofka? Ona mlada, življenjapolna,

silna upornica proti cerkvi in meščanstvu? Ali ta, utrujena od preganjanj, trpeča ob mentaliteti in pogledih ravno istega meščanstva, že od njega odvisna žena, ki je zgubila zaupanje v samo sebe, ker ni smela pri teh, ki poprej za njo niso nič pomenili, sedaj kaj več veljati. Ta, ki je iskala pribežališča pri nadnaravnih silah, ko so jo lastne moči zapuščale? Ali je imela res samo eno dušo? Samo to vem: duša katero sem jaz v nji poznala in jo ljubila, katere ljubezen in prijateljstvo, ter prisrčno in globoko razumevanje sem uživala, je bila velika in prekrasna duša. Po mnogih ranah in brazgotinah ne bo nobeno telo lepše, tako tudi duša ne. A človeka, ki smo ga enkrat popolnoma spoznali in vzljubili, tega bomo ljubili tudi z ranami in brazgotinami. In ljubiti človeka se pravi, ga popolnoma razumeti in sprejeti kakršen je, z njegovimi slabostmi in zmotami vred. Opuščanje je že neko moralno povišanje samega sebe. Le ljubezen je pravična. Zofka Kvedrova! Ti ostaneš nepozabljena, ožarjena z mladostjo in ovekovečano z lepoto v srcih vseh, ki so te ljubili, ki bodo tvoj spomin prenesli na one, ki pridejo za nami. Ljubezen je nesmrtna.«

Kino.

KINO »DIANA«, STUDENCI.

Od sobote, dne 12. do vključno torška, dne 15. marca se predvaja izborni Dunajski šlager: »Grof in Balovina« (v gostilni pri »Belem volu«). Veseloigra v 6. činih, polna tipičnega dunajskega humorja. Igra, katera se igra na Dunaju in v kateri imajo glavno besedo po celem svetu tako dobro poznane in takozvane »Wiener-Naschmarktfrauen«.

Ceneje kod pri

RAZPRODAJAH

se dobi vsakovrst. manufakturno blago pri J. TRPIN, Maribor, Glavni trg 17

Prodaja otroški voziček

po jako nizki ceni. Poizve se: Maribor, Korošičeva 34/1

KLOBUKE, ČEPICE, OBLEKE,

perilo, čevlje, dežne plašče, dežnike, palice, nogavice i. t. d. kupite najcenejše in najboljše pri

Jakob Lah, Maribor, samo Glavni trg 2.

Važno za vrtnarje in posestnike!

Vsled opustitve nekaterih parcel naše vrtnice šole prodajamo sadna drevesca, jabolka in češnje (2-3 leta stare). Drevesca stanejo, kakor je pač kvaliteta, od 8 do 12 Din, prodano po naši izbiri. Ne zamudite priložnosti in preskrbite si spomladi cena sadna drevesca. »VIT« Blaznija in drugovi, d. r. o. z., Maribor

Naznanilo otvoritve.

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril s 1. marcem 1927

MODNI SALON ZA DAME

Na podlagi svoje dolgoletne prakse v najboljših tujemskih modnih ateljejih sem v prijetnem položaju, da lahko postrežem cenjenim damam za najmodernejšo izdelavo kostumov, plaščev, promenadnih in večernih toalet in vseh v to stroko spad. oblik. Sprejemam obleke tudi za moderniziranje in prekrojenje. Prizadeval si bom, da cenj. damam v vsakem oziru ustrezem ter se pripravim za obilna naročila.

Franjo Zidarč, modni salon za dame Maribor, Stolna ulica 5.

Modna trgovina Anton Paš

Maribor, Slovenska ulica števil. 4.

Nogavice, rokavice, srajce, kravate, čipke, gumbi in vse v to stroko spadajoče blago

Potrebščine za krojače in šivilje!

Najmoderneje sezonske toalete, veselilne in družabne obleke itd. izdeluje po najnovejših modnih predlogah Pariza in Dunaja po prav nizkih cenah. Fazona (za plašče Din 250-300, za kostume Din 250-300, za obleke Din 150-250)

Damski modni salon

Adele Armbruster, Maribor, Kralja Petra trg 1/1.